

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
професорсько-викладацького складу
14 травня 2021 р.

Збірник наукових праць
професорсько-викладацького складу академії
за підсумками науково-дослідної роботи в 2020 році

Полтава 2021

ЕПІЗООТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ, КЛІНІЧНІ ОЗНАКИ ТА ПАТОЛОГО-АНАТОМІЧНІ ЗМІНИ ЗА ВІРУСНОЇ ГЕМОРАГІЧНОЇ ХВОРОБИ КРОЛІВ

*Передера О.О.,
кандидат ветеринарних наук, доцент
Передера Р.В.,
кандидат ветеринарних наук, доцент*

Актуальність проблеми. Кролівництво – одна з найбільш рентабельних галузей тваринництва, адже кролі скоростиглі, багатоплідні та невибагливі в утриманні та годівлі. Але розвитку галузі заважають інфекційні хвороби: вірусна геморагічна хвороба кролів, міксоматоз, пастерельоз. Одним із найбільших викликів сучасного кролівництва на сьогоднішній день є вірусна геморагічна хвороба кролів.

Хвороба реєструється у різних країнах: Африканського континенту, Європі, Центральній Америці, Саудівській Аравії. В Україні вірусна геморагічна хвороба поширена серед поголів'я кролів, заважає розвитку галузі внаслідок раптової загибелі значної кількості поголів'я. Хвороба заноситься до кролівницьких приміщень за посередництва факторів передачі. Роль останніх виконують корми, гній, ґрунт, підстилка, вода, контаміновані виділеннями хворих кролів. Велику роль відіграють і механічні переносники: мухи, мурахи, миші, коти та собаки.

Першими хворіють найбільш вгодовані особини та елітний молодняк. За класичних варіантів перебіг хвороби гострий та надгострий. Через 1-2 доби починають хворіти і гинути кролі усіх вікових груп. Відсоток загибелі високий, іноді складає 99%.

Метою роботи було збір та проведення аналізу епізootологічних даних, клінічних ознак та патолого-анатомічних змін за вірусної геморагічної хвороби кролів.

Матеріали і методи досліджень. Робота виконувалась у період з серпня 2019 року по вересень 2020 року на базі приватних господарств Полтавського району. Лабораторні дослідження проводились в навчальній лабораторії кафедри інфекційної патології санітарії та гігієни.

Результати досліджень. З кінця серпня 2019 по кінець жовтня 2019 року у приватних кролівницьких господарствах відбувалися численні спалахи вірусної геморагічної хвороби кролів. Загибель відбувалася як вакцинованого так і не вакцинованого поголів'я, що вказувало на масову неефективність різних вакцин, що застосовувались для профілактики даного захворювання. Можливо, це свідчення циркуляції на території України різних штамів збудника вірусної геморагічної хвороби кролів. У конкретному досліджуваному господарстві на початку спалаху епізootії були типовими: кролі швидко гинули внаслідок надгострого та гострого перебігу. Спершу відбувалася загибель молоді, відібраної на розплід, що досягла 3-4 місячного віку. Клінічні ознаки були відсутні, лише перед загибеллю у тварини відмічали судоми. З носової порожнини виділялася

кров'яниста рідини. Для даної вікової групи характерна була одночасна загибель по 5-6 тварин. Більшість загиблих тварин були щеплені одноразово. Із гнізд по 8-10 кроленят залишалося по одному, найменш вгодованому.

Згодом почало гинути доросле поголів'я, що пройшло повну схему вакцинації та на нашу думку, хворіти не повинно. Останніми захворіли підсисні кролематки, із одномісячними гніздами. Клінічні ознаки мало нагадували типовий перебіг вірусної геморагічної хвороби кролів. Першою помітною клінічною ознакою було мляве поїдання кормів. Тварини мало рухались, більше лежали. Складалося враження, що кролиця їсть понад силу, без апетиту та задоволення. Хоча від кормів тварини не відмовлялися. Після погіршення апетиту у кролиць, починалася загибель підсисних кроленят. Вона не була одночасною: щоденно гинуло по 1-2 тварині. За добу перед загибеллю у тварин реєстрували пригнічення.

Застосування імуномодуляторів та антибактерійних засобів, з урахуванням чутливості мікрофлори, було не ефективним. Стан кролиць від початку втрати апетиту до моменту загибелі не змінювався (не реєстрували ні погіршення, ні покращення). Впродовж цього періоду температура тіла була підвищеною на 2-3°C.

При розтині загиблих кролів виявляли типові, характерні для вірусної геморагічної хвороби кролів зміни. Найбільш часті: збільшення селезінки. Даний орган набував темно-фіолетового кольору, внаслідок крововиливів був неоднорідно забарвлений. Крововиливи у м'язах та підшкірній клітковині найчастіше зосереджувалися в ділянці шиї та голови. Трахея та бронхи були заповнені пінистою кров'янистою рідиною, в окремих випадках – кров'ю, що не згорталася. У загиблих кролиць кров'янистих витікань перед загибеллю не виявляли, в трахея та бронхи були вільні від ексудату та крові.

Висновки. 1. Вірусна геморагічна хвороба кролів набуває нових клінічних рис, внаслідок трансформації збудника.

2. Шляхи специфічної профілактики і вибір вакцини повинні бути переглянуті у зв'язку з наявністю нових штамів збудника вірусної геморагічної хвороби кролів.

3. Кролівницькі господарства будь-якої форми власності повинні функціонувати по закритому типу, що унеможливить занесення збудника.

Список використаних джерел

1. Корнієнко Л.Є., Главацький В.П., Ярчук Б.М. та інші. Вірусна геморагічна хвороба кроликів. Біла Церква, 2001. 60 с.

2. Прискока В., Котляр Д., Палійчук Н. та інші. Депонування і паспортизація штаму вірусної геморагічної хвороби кролів. *Ветеринарна медицина України*. 2000. № 8. С. 18-19.

3. Полковенко О.В., Недосеков В.В., Нестеренко Т.Г., Мартинюк О.Г., Дудник Н.В. Імунопрофілактика вірусної геморагічної хвороби кролів (ВГХК) та міксоматозу кролів. *Вісник ПДАА*. 2008. № 2. С. 161-163.